

Inatsisartuni Ilaasortaq
Akitsinnguaq Olsen, Siunut
Maani/-

§37 naapertorlugu Agenda 21 pillugu apeqqummut akissut

Inatsisartut Suleriaasianni § 37 naapertorlugu Naalakkersuisunut arlalinnik apeqquteqarputit: Agenda 21 pillugu, taakkulu matumuuna Naalakkersuisut sinnerlugit akissuteqarfigissavakka.

Aallarniutigalugu nalunaarutigissavara agenda 21-mik suliaqarnermik ataqatigiissaarineq Naalakkersuisunut ilaasortatut immikkoortortat akimorlugit akisussaaffigakku. Taamaattorli assut pingaaruteqarpoq tamatuma immikkoortut tamarmik iluanni angusassanik toraagalimmik ingerlaavartumillu sulissutigineqarnissaa, taamaammallu apeqqutit pingajuannut akissuteqarnermi Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallanermullu Naalakkersuisup ilassuteqarnera iluaqutaasimavoq.

Apeqqut:

1. Naalakkersuisut Agenda 21-ip Kalaallit Nunatsinnut saqqumiutissallugu pilersaatueqarnerlutik?

a. Taamaassimappat, pilersaarutit qanoq isikkoqarpat kommunini ataatinneqalernissaa pillugu?

b. Taamaattoqanngippat qaqugu Naalakkersuisuinit nuna tamakkerlugu pilersaarut Agenda 21 naapertorlugu saqqummiuniarpaat?

Akissut:

Agenda 21-p Kalaallit Nunaanni sammineqarnerulernissaa tamatumunngalu 2011-p ingerlanerani pilersaarusiortoqartoqarnissaa Naalakkersuisut anguniagaraat. Tamatuma nungusaataangitsumik ingerlatsinerup nunatsinnik ineriartortitsinissamut pingaaruteqarnera Naalakkersuisut isumaqatigaat. Tamatumingga kissaateqarneq naalakkersuisooqatigiinnissamik isumaqatigiisummi malunnarpoq.

Ukiut arlaqartut ingerlaneranni suliassaqarfinni arlalitsigut suliniutinik assigiinngitsunik aallartitsisoqartarpoq. Tamatumani takuneqarsinnaavoq Agenda 21-mik suliaqarneq suliaqartumit ataasiinnarmit immikkoortumilluunniit ataasiinnarmit suliarineqarsinnaanngimmat nungusaataangitsumik oqartarneq siamasissumik paasineqartarmat. Agenda 21 1992-imi Rio de Janeiro-mi nunarsuaq tamakkerlugu FN-ip ataatsimeersuartitsinerani pilersinneqarpoq. Brundtlandkommissionimit saqqummiunneqartumi tunngavisoq tassaavoq "Tamatta ataatsimoorluta siunissarput", tasanilu nungusaataangitsumik ingerlatsineramik suliaqarnernut tamanut tunngaviatigut isummiussaq imatut oqaasertalerneqarluni:

"Inuit nungusaataangitsumik piorsaanerup piviusunngortinnissaanut piginnaasaqarput – massakkorpiaq pisariaqartitsinerit akuerinissaasa qulakkeermisannut siunissami

01. marts 2011
Sagsnr. 2011-046712
Dok. Nr. 573688

Postboks 1037
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 50 00
Fax (+299) 32 46 14
E-mail: oed@nanoq.gl
www.nanoq.gl

kinguaariit tullisa namminneq pisariaqartitaat qulakkeernissaasa periarfissaat akornusernagit”.

Tunngaviatigut taamatut isummiussaqaqnermi oqaatiginiarneqartoq tassaavoq ataasiinnarmik nunarsuaqarmat, avataaneersorlu tassatuaalluni seqerngup qinngornera nukissiuullu seqinermeersoq. Nunap naalagaaffittut “Agenda 21”-a pingaarnertut anguniagassaavoq, taassuminngalu tunngavimmik tapersersuisussa inuiaqatigiisullu tunngavigisaat aallaavigalugit oqaatigineqartoq. Tassalu nunap/pinngortitap tungaasigut, silap pissusaata tungaatigut, kulturikkut, aningaasaqarnikkut, avatangiisitigut inuillu atugaasigut tunngavigisat. Nunat ataasiakkaat nammineerlutik nungusaataangitsumik piorsaanissamat periusissamik/iliuusissatut pilersaarummik ilusilersuissanerlutik aalajangissavaat.

Kalaallit Nunaat 1992-imi ataatsimiinnermi peqataavoq nunanullu avannarlernut atasumik statsministerit nalunaarutaannut marlunnut (1998 aamma 2008) atsiogataasimalluni, atsiornermilu nungusaataangitsumik suliaqarnermut immikkoortut erseqqissarneqarput Nunani Avannarlerni sumiiffinni immikkut pingaartinneqartut.

Naalackersuisut Agenda 21 pillugu periusissamik suliaqarnerminnut erseqqinnerusumik pilersaarummik massakkut suliaqarniarunik suliniutit aallartinneqareertut katersorneqareersullu aammalu Agenda 21-mut naleqquttut peqatigalugit suliaqassapput. Tassunga ilaassaaq tamatumani sutigut amigaateqartoqarneranik kingusinnerusukkut misissuinissaq.

Silap pissusaa pillugu periusissamik, sumiiffinni ineriartortitsinermik periusissamik, meeqqat inuusuttullu pillugit periusissamik eqqagassallu pillugit pilersaarummik suliaqarnerit tamatumunnga malunnartumik iluaqutaasinnaassapput. Taamaalilluni matumani suliaq annertujaartoq pineqarpoq, Naalackersuisullu tamanna ingerlateqqinniarpaat suliallu ingerlanera pillugu Inatsisartut ilisimatittarniarlugit.

Apeqqut:

2. Siunniussanut taakkununga aningaasat qanoq annertutigisut illikartinneqarpat, kontuniillu sorlernit tiguneqassappat, ukiorlu sorleq atuutinneqalissappat?

Akissut:

Agenda 21-mut aningaasanik immikkoortitsisoqarnikuunngilaq. Soorunami naatsorsuutigineqarpoq nungusaataangitsumik eqqarsaateqarneq immikkoortut assigiinngitsut iluanni suliniutinut ilanngunneqarnissaa.

Taamaammat tamatuma massakkorpiaq erseqqinnerusumik erseqqissaaffiginissaa periarfissaqanngilaq, soorlu tamanna ujarorneqaraluartoq. Agenda 21-mik suliaqarnerup annerusumik ersarinnerunissaanik pisariaqartitsisoqarnera isumaqataaffigaara. Taamaammat tamatumunnga suliaqarnerup ingerlateqqinnerani ilaatigut tamatumunnga qulaajaasoqassaaq ilaatigullu suliassaqarfiup iluani nukinnik atuinermut atatillugu ersarinnerusumik takuneqarsinnaalernissaa pilersinniarneqassalluni. Taamaammat apeqqutigineqartumi taamatut qulaajaasoqarnissaa utaqqimaartariaqarpoq. Sumiiffinni ineriartortitsinermik

periusissanut killiliussat iluanni tapiissuteqartarnermut misissuinerit aallartittut taamatut qulaajaanissamat iluaqutaasinnaapput.

Apeqqu:

3. Avatangiisi pillugu suut siunnerfiit Naalackersuisunit siunnerfiginiarneqarpas imeq atorlugu nukiliorfiit saniatigut, soorlu nukissiuutit ataavartut allat eqqarsaatigalugit?

Akissut:

Erngup nikinganik nukissiuuteqarneq nukissiuuteqarnitsinni pingaernerpaajuvoq, taamaammallu Naalackersuisut allanngorartut erngup nukingata iluaqutigineqarnissaa qinersimavaat. Erngup nukingata saniatigut nukissiuutit allat eqqaassagaanni Kalaallit Nunaanni nukissiuuteqarnermut ilanngutissallugit massakkorpiaq eqqarsaateqartoqanngilaq.

Taamaattorli Naalackersuisut tapiissutissanik aningaasaliissutissaqarput nukissiuutiniq ataavartunik siammarsaanerup siuarsarnissaanut atugassanik: Nukissiuutiniq ataavartuni ilisimatusarnermi ineriartortitsinermilu suliniutinut konto (Aningaasanut inatsimmi konto 73.95.04). Ilaatigut siunertaavoq aningaasat tunngaviatigut ilisimasanik pilersitsinermut atorneqassasut, tamatumalu kingunerissallugu nukissiuutit ataavartut piffissaq ungasinnerusooq isigalugu nunatsinni nukissiuutiniq pilersuinerimut, nammineerluni sanaartornermut inuussutissarsiornermilu aaqqiissutissatut atorneqalernissaat. Suliniutinut arlalinnut, soorlu anorisaatinut, seqerngup qinngorneranik nukissiuuteqarnermut nunallu kiaanik iluaquteqarnermut, kontumiit aningaasanik tunniussisoqarnikuuvoq.

Taakku saniatigut Nukissiorfiit nukissiuutiniq ataavartunik allanik misissuipput: Nukissiorfiit ilaatigut Nuummi nunap kiaanik nukissiuuteqarnerup iluaqutaasinnaaneranik misissuisimapput, tassa imaappooq nunap kiassaaitut kissamilluunniit toqqorsivittut atomeqarnera. Siusinnerusukkut aamma tinittarnerup/ulittarnerup nukissiuutit atomeqarnissaanut periarfissat misissorneqarnikuupput. Suliniuummi ARTEK-imit ingerlanneqartumi Nukissiorfiit innaallagissamik pilersuiffianut anorisaammik ikkussisoqarnikuuvoq. Suliniutigineqartoq nukissiuutiniq ataavartunut suliniutit pillugit konumit tapiissuteqarnikkut pilersinneqarpoq.

Erngup nikinganik nukissiuuteqarnerup saniatigut nukissiuutit ataavartut allat ataatsimoorutigaaq uuliamik atuilluni innaallagissamik pilersuinerimut iluaqutaasussatut amerlanertigut ilanngunneqartartussaammata. Ataavartumik nukissiuuteqarnermi teknologiiit arlaqartut inerikkiartornerat misilinneqartarnerilu ilutigalugit piffinni assigiinngitsuni siunissami innaallagissamik pilersuinerimut iluaqutaalernissaat ilimanarsinnaavoq. Tamatumanili illoqarfinni nunaqarfinnilu assigiinngitsuni piumasarineqartut aamma apeqqutaassapput, tassani nukissiuutit ataavartut sorliit soqutiginaateqarnersut massakkorpiarlu nukissiuutit suut atorneqarnersut apeqqutaajumaarlutik.

Nunat Avannarliit Nukissiuuteqarnermut Suleqatigiiffianni aaqqiissutissat, teknikkip politikillu tungaasigut, pitsaanerpaat anguneqarnissaat eqqarsaatigalugit ilisimasanik avitseqatigiittarneq pingaaruteqarpoq. Sumiiffinni inoqarfiorpiannngitsuni

suleqatigiissitaliami Nunani Avannarlerni Ministerit Siunnersuisoqatigiivinut atasumi nukissiuutit ataavartut qeqertanilu ingerlatsinermik taaneqartartuni soqutiginaatillit annertuumik isiginiarneqarput. Tassani ilaatigut nukissiuutit ataavartut, nukissiuutinik toqqorsisarnerit, bilit innaallagissamik ingerlatillit kiisalu assartuinerup aalisarnerullu iluanni isumassarsiassat aaneqarsinnaapput. Naalakkersuisut suleqatigiissitaliami tassani sulineq malinnaaffigaat.

Matumuuna neriuppunga apequtigineqartut akisimassallugit.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Palle Christiansen